

Strandengene ved Roborghus

Den manglende afgræsning truer strandengenes funktion som levested for sjældne fugle som blåhals, hedehøg, blå kærhøg og engsnarre. På strandengene ved Tjæreborg har 45 hereford kreaturer græsset rørskovene ned

NATURPLEJE

TEKST OG FOTO: JULIE ROHDE

I Tjæreborg syd for Esbjerg har Lis Roborg og Harry Storgaard givet sig i kast med en svær disciplin: pleje af strandeng. Ikke blot ligger de 20 ha strandenge helt ud til vadehavet, de var også groet fuldstændig til i tagrør efter år uden pleje, for pleje af strandeng i dette område er ikke så ligetil. Når efterårs- og vinterstormene raser, trænger havet gerne flere hundrede meter ind over engene og bringer drivtømmer og tang med sig. Under disse forhold har elhegn og hegnspæle ikke ret lang levetid, og det er en af de vigtigste grunde til, at strandengene ikke er blevet plejet.

Vigtig habitat for vadefugle

For Esbjerg Kommune er det vigtigt, at engene bliver plejet, da strandengen er en værdifuld habitattypen for mange vadefugle. De strandenge, som Lis Roborg og Harry Storgaard plejer, er en del af Natura 2000-området 89, der strækker sig fra grænsen til Varde Ådal i nord, og parret har forpligtet sig over for kommunen til at lave afgræsning under særlige restriktioner for fuglevenlig drift. Men i stedet for opsætning af et stationært hegn, som ellers er normalen, har Lis Roborg og Harry Storgaard valgt et mobilt hegn. Lis Roborg forklarer:

- Herude så tæt på havet holder et almindelig hegn ikke ret lang tid, så i stedet har vi valgt en løsning, hvor vi sætter hegnet op hvert år, inden vi sætter dyrene på, og piller det ned igen efter sæsonen. Det lyder som et stort arbejde, men vi har gjort det meget systematisk, så det er nemt at håndtere.

Systematisk tilgang

Parret viser et kort frem over de områder, de plejer. Hver eng har kraftige markerede hjørnepæle med hver sit bogstav. Hjørnepælene er de eneste dele af hegnet, som bliver tilbage på arealet i vinterperioden. Til hver strækning mellem to hjørnepæle hører en sirligt sammenrullet længe tråd med hjørnepælens bogstaver, som passer præcis til strækningen.

Også hegnspinde er pakket i fine bundter med markering af, hvilken strækning, de hører til.

- Vi to kan godt gøre de første par folde klar i løbet af fem timer, fortæller Harry. Men ofte vil børn eller venner gerne komme og hjælpe til, og så er det meget nemt, at alting er pakket, så det er lige til at gå til ud fra kortet – selv for de, som ikke har været med før.

- Så snart vi har de første par hegninger oppe, kan vi ordne resten løbende, så dyrene kommer rundt på hele arealet, supplerer Lis Roborg.

Tilgroning forringer levesteder

Tilgroning af de danske strandenge forringer leveforholdene for en række ynglefugle og trækfugle. Strandengene har historisk set været lave og fugtige græsarealer, der blev afgræsset om sommeren af store bestande af kvæg, og hvor der blev taget slæt til vinterfoder til dyrene. I takt med at landbruget har fået mindre behov for afgræsningsarealer, har engene mistet deres funktion og ligger i dag mange steder uplejet hen, groet i tagrør. Den manglende afgræsning truer strandengenes funktion som levested for sjældne fugle som blåhals, hedehøg, blå kærhøg og engsnarre.

Samarbejde med nabo

Lis Roborg og Harry Storgaard bor ikke selv i nærheden af strandengene, så til hverdag har de indgået et samarbejde med en af naboerne, som fører det daglige opsyn med de 45 Hereford-dyr.

- Han ville gerne hjælpe med at se efter dyrene, for som han sagde, så går han alligevel tur hernede hver dag.

For Lis Roborg og Harry Storgaard har det vist sig vigtigere, at den, der fører opsyn, har en interesse for mekanik, end et indgående kendskab til kvæg. Langt de fleste problemer opstår når vandpumper eller hegn svigter, og så er det meget værdifuldt, at der er nogen, som gider at bruge lidt tid på at se på det.

Folk er velkomne

Inden Lis Roborg og Harry Storgaard påbegynder pleje af strandengene var der mange lokale, der brugte engene til at gå tur med deres hunde. Den praksis havde parret ikke lyst til at stå i vejen for, så for at byde folk velkomne til stadig at benytte området, har de slået en sti rundt om kvægfoldene som invitation til en gåroute.

- Det har været en stor succes at opleve, hvor glade folk har været for stien og for at der igen går kvæg på engene. Der var sågar én, der kom med en blomst til Harry som tak for,

De strandenge, som Lis Roborg og Harry Storgaard plejer, er en del af Natura 2000-området 89, der strækker sig fra grænsen til Varde Ådal i nord

Lis Roborg og Harry Storgaard har forpligtet sig over for kommunen til at lave afgræsning under særlige restriktioner for fuglevenlig drift.

at vi afgræsser engene, fortæller Lis Roborg.

- Vi har faktisk oplevet, at folk er begyndt at samle skrald derude, og tage det med tilbage til parkeringspladsen. Der skyller jo en del ting ind med vandet, og efter området nu har fået det lave græsdekke er det som om, der opmuntrer til at gøre en ekstra indsats derude, tilføjer Harry Storgaard.

Blandt andet på grund af de mange besøgende, er det vigtigt for Lis Roborg og Harry Storgaard, at dyrene er venlige og omgængelige, når de skal bruges til naturpleje. Blandt andet derfor praktiserer parret sæsonkælvning, så de er sikre på at være i tæt kontakt med kalvene fra starten, hjemme på deres egen gård.

Imponerende resultater

En gåtur på engene efter årets afgræsning viser imponerende resultater. Inden for hegnslinjen er et lavt plantedække af græsser og urter, mens der uden for indhegningen er en tæt brun skov af tagrør.

- Sådan så det meste ud inden vi satte dyr på her. Det første år kunne vi slet ikke se køerne herude, fordi planterne var meget højere end dem, fortæller Lis Roborg og tilføjer:

- Men de har hurtigt fået bugt med det, for de elsker at æde tagrør. Vi behøver faktisk ikke gå med buskrydder under hegnet, fordi de selv fjerner tagrør så langt, som de kan nå.

I projekt Effektivt Natursamarbejde turnerer Økologisk Landsforening landet for at opstøve og beskrive de mange gode eksempler på samarbejde om mere og bedre natur i agerlandet. Samarbejderne vil hen over efteråret blive præsenteret i avisen, og udkommer som et samlet inspirationskatalog sidst på året. Projektet er støttet af 15. Juni Fonden.

Julie Rohde er projektleder i Økologisk Landsforening.